

Motion till riksdagen

1988/89:Sf33

av Karin Söder (c)

med anledning av prop. 1988/89:86 med förslag till utlänningslag m.m.

I prop. 1988/89:86 Den nya utlänningslagen utelämnas vissa betydelsefulla principiella frågor eller behandlas mycket kortfattat. Dessa frågor har stor påverkan på den praktiska tillämpningen av lagen.

I denna motion tar jag upp några av dessa frågor:

- Betydelsen av förarbetena till lagen
- Internationella rekommendationer
- Beviskrav i asylärenden
- Utredning om barn i asylärenden
- Ny ansökan om uppehållstillstånd
- Offentligt biträde vid avvisning till första asylland

Utlänningslagen är en typisk ramlag, vilket innebär att många bestämmelser är generellt utformade och får sin speciella innebörd genom bl a tolkning. Det är därför av stor betydelse att både äldre och mer aktuella förarbeten liksom uttalanden från riksdagen efterlevs i beslutsfattandet.

Successiva förändringar av praxis i strid med lagstiftningens avsikter måste noga följas av riksdagen. Som exempel kan nämnas utvisningen av barnfamiljer till Libanon. Av rättssäkerhetsskäl är det viktigt att riksdagen uttalar som sin mening att ändring av praxis vid behandling av asylfall inte får ske i strid med lagstiftarens intentioner.

För att få dessa frågor successivt belysta har invandrarverket fått i uppdrag att sammanställa och redovisa tillämpad praxis. Behovet av en sådan redogörelse är stort för de asylsökande själva liksom deras advokater och ombud. Det är nödvändigt att detta uppdrag slutföres och successivt redovisas för riksdagen som i samband med behandlingen av en sådan rapport också kan inhämta erfarenheter från sakkunniga i asylärenden. På asylrätterns område finns en rad internationella rekommendationer. Riksdagen bör fastslå att de rekommendationer som Sverige biträtt också skall efterlevas.

Den som flyr från sitt hemland befinner sig alltid i en komplicerad situation. Oftast är hopsamling av bevis för rätt till asyl mycket svår eller omöjlig. Bevis kan också i flyktingsituationen uppfattas som farliga att bära på sig. Självfallet har kravet på bevisning i ärenden om uppehållstillstånd en väsentlig betydelse för måttet av det skydd som den asylsökande kan uppnå

enligt utlänningslagen. I den föreliggande propositionen förs ingen uttömmande principiell diskussion om bevisvärderingen. För myndigheter och flyktingombud vore det av stort värde att ha tillgång till av riksdagen antagna grundläggande synpunkter på bevisvärderingen av asylärenden.

Barn i en flyktingsituation är särskilt utsatta. Propositionen innebär förbättringar när det gäller barnens rätt till undersökningar innan beslut fattas liksom när det gäller förvarstagande. Enligt min mening har man dock inte gett barnen ett tillfredsställande skydd. Riksdagen bör uttala att barn över huvud taget icke bör tas i förvar eller skiljas från sina familjer. Vid fall när barn är inblandade bör direktavvisning inte äga rum då den snäva tidsram som då står till förfogande inte vanligtvis medger en tillfredsställande utredning av barnets eller barnens sociala och hälsomässiga situation.

I propositionen framhålls att vid en ny ansökan om uppehållstillstånd det naturligtvis är viktigt att denna kan handläggas snabbt. Härvid föreligger risker för att behandlingen av ärendet blir summarisk och alla nya skäl inte tillräckligt blir belysta. Större effektivitet får dock inte innebära att rättssäkerheten sätts ur spel. Riksdagen bör uttala att effektiviteten inte får överordnas rättssäkerheten, vilket också gjordes i justitiekottets betänkande 1984/85:28.

Av den föreslagna förändringen av rättshjälpslagen framgår att offentligt biträde i regel inte skall förordnas i de fall en utlännings sänds till ett första asylland, där risk för förföljelse och vidaresändande kan anses utesluten. Dessa fall är ofta svårbedömda och den asylsökande inte alltid klar över hur man skall kunna föra sin egen talan. Behov av offentligt biträde synes vara uppenbart för varje asylsökande, även den som ställs inför frågan om att föras till ett första asylland, vilket riksdagen bör ge regeringen till känna.

Hemställan

Med stöd av det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om redovisning till riksdagen om utveckling av praxis i samband med behandling av asylfall,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om efterlevnaden av internationella rekommendationer,
3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om grundläggande riktlinjer för bevisvärderingen i asylärenden,
4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att direktavvisning av barn ej bör äga rum,
5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att barn ej bör få tas i förvar eller skiljas från sina föräldrar,
6. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att effektivitet och snabbhet vid behandling av ny ansökan om uppehållstillstånd ej bör få överordnas rättssäkerheten,
7. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att den

som eventuellt skall sändas till tredje asylland bör ha rätt till offentligt biträde.

Mot. 1988/89
Sf33

Stockholm den 10 april 1989

Karin Söder (c)